

Nieodpłatna pomoc prawna oraz edukacja prawna.

Dz.U.2017.2030 t.j. z dnia 2017.11.02

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 2 listopada 2017 r.

tekst jednolity

Wejście w życie:

1 stycznia 2016 r.,

31 sierpnia 2015 r.

zobacz:

art. 29

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r., z wyjątkiem art. 6, art. 8-11, art. 17, art. 18 i art. 20-28, które wchodzi w życie z dniem 31 sierpnia 2015 r.

USTAWA

z dnia 5 sierpnia 2015 r.

o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej

(T.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2030.)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Przedmiot ustawy]

Ustawa określa zasady udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej*, a także zasady działania organów administracji publicznej w zakresie edukacji *prawnej*.

Art. 2. [Poradnictwo *prawne* na podstawie innych ustaw oraz świadczone przez inne podmioty]

1. Niniejsza ustawa nie zwalnia organów administracji publicznej od wykonywania określonych w ustawach zadań w zakresie poradnictwa *prawnego*.
2. Niniejsza ustawa nie ogranicza działalności w zakresie *nieodpłatnego* poradnictwa *prawnego*.

Rozdział 2

Nieodpłatna pomoc prawna

Art. 3. [Zakres *nieodpłatnej pomocy prawnej*]

1. *Nieodpłatna pomoc prawna* obejmuje:

- 1) poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie *prawnym*, o przysługujących jej uprawnieniach lub o spoczywających na niej obowiązkach lub
- 2) wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu *prawnego*, lub

3) udzielenie pomocy w sporządzeniu projektu pisma w sprawach, o których mowa w pkt 1 i 2, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu ~~sądowo-~~
~~administracyjnym~~sądowoadministracyjnym, lub

4) sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy *prawnego*, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowo-administracyjnym.

2. *Nieodpłatna pomoc prawna* nie obejmuje spraw:

- 1) podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- 2) z zakresu prawa celnego, dewizowego i handlowego;
- 3) związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

Art. 4. [Osoba uprawniona do *nieodpłatnej pomocy prawnej*]

1. *Nieodpłatna pomoc prawna* przysługuje osobie fizycznej, zwanej dalej "osobą uprawnioną":

- 1) której w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie *nieodpłatnej pomocy prawnej* zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z ~~2015~~2017 r. poz. ~~163~~, z ~~późn. zm.~~1769) i wobec której w tym okresie nie wydano decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia lub
- 2) która posiada ważną Kartę Dużej Rodziny, o której mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. ~~1863~~1832), lub
- 3) która uzyskała zaświadczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z ~~2014~~2016 r. poz. ~~1206~~1255 oraz z ~~2015~~2017 r. poz. ~~693~~456 i 1386), lub
- 4) która posiada ważną legitymację weterana albo legitymację weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. ~~Nr~~poz. 1203 oraz z ~~2017~~ 205, r. poz. ~~1203~~60), lub
- 5) która nie ukończyła 26 lat, lub
- 6) która ukończyła 65 lat, lub
- 7) która w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej znalazła się w sytuacji zagrożenia lub poniosła straty, lub
- 8) która jest w ciąży.

2. Prawo do *nieodpłatnej pomocy prawnej* osoba uprawniona, o której mowa w:

- 1) ust. 1 pkt 1 - wykazuje przez przedłożenie oryginału albo odpisu decyzji o przyznaniu świadczenia z *pomocy* społecznej lub zaświadczenia o udzieleniu świadczenia, o którym mowa w art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy* społecznej;
- 2) ust. 1 pkt 2 - wykazuje przez przedłożenie ważnej Karty Dużej Rodziny, o której

mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;

3) ust. 1 pkt 3 - wykazuje przez przedłożenie zaświadczenia, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;

4) ust. 1 pkt 4 - wykazuje przez przedłożenie ważnej legitymacji weterana albo legitymacji weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa;

5) ust. 1 pkt 5 i 6 - wykazuje przez przedłożenie dokumentu stwierdzającego tożsamość;

6) ust. 1 pkt 7 - wykazuje przez złożenie oświadczenia, że zachodzi co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w tym przepisie;

7) ust. 1 pkt 8 - wykazuje przez przedłożenie dokumentu potwierdzającego ciążę.

3. Osoba uprawniona, o której mowa w ust. 1 pkt 1, przed uzyskaniem *nieodpłatnej pomocy prawnej* składa pisemne oświadczenie, że nie wydano wobec niej decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia.

4. Osobie uprawnionej, o której mowa w ust. 1 pkt 1-6 i 8, wymagającej niezwłocznego uzyskania *nieodpłatnej pomocy prawnej* w przypadku sytuacji kryzysowej lub zdarzenia losowego, *nieodpłatna pomoc prawna* jest udzielana na podstawie pisemnego oświadczenia, że jest ona uprawniona do jej uzyskania na podstawie ust. 1 pkt 1-6 i 8, a z uwagi na sytuację kryzysową lub zdarzenie losowe nie jest w stanie przedstawić dokumentów wymienionych w ust. 2 pkt 1-5 i 7.

4a. *Nieodpłatna pomoc prawna* dla osób, o których mowa w ust. 1 pkt 8, jest udzielana w zakresie związanym z ciążą i urodzeniem dziecka, w szczególności praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych.

5. Oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 6 oraz ust. 3 i 4, osoba uprawniona składa udzielającemu *nieodpłatnej pomocy prawnej* pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nich klauzuli o następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

6. Oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 6 oraz ust. 3 i 4, przechowuje się w warunkach uniemożliwiających dostęp do nich osób trzecich.

7. Starosta jest administratorem danych osobowych zawartych w oświadczeniach, o których mowa w ust. 2 pkt 6 oraz ust. 3 i 4.

8. W celu umożliwienia kontroli prawidłowości udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej* starosta przechowuje oświadczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 6 oraz ust. 3 i 4, przez trzy lata od dnia ich sporządzenia.

9. Wzór oświadczenia, o którym mowa w:

1) ust. 2 pkt 6 - określa załącznik nr 1 do ustawy;

2) ust. 3 - określa załącznik nr 2 do ustawy;

3) ust. 4 - określa załącznik nr 3 do ustawy.

Art. 5. [Osoby uprawnione do udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej*]

1. *Nieodpłatnej pomocy prawnej* udziela osobiście adwokat lub radca prawny, a w

szczególnie uzasadnionych przypadkach z ich upoważnienia aplikant adwokacki lub aplikant radcowski.

2. Przed udzieleniem *nieodpłatnej pomocy prawnej* można zażądać od osoby uprawnionej okazania dokumentu stwierdzającego tożsamość.

3. Adwokat lub radca *prawny* może z ważnych powodów odmówić udzielenia *nieodpłatnej pomocy prawnej*, informując osobę uprawnioną o innych punktach *nieodpłatnej pomocy prawnej* na obszarze powiatu.

Art. 6. [Umowa z powiatem]

1. Adwokat lub radca *prawny* udziela *nieodpłatnej pomocy prawnej* na podstawie umowy zawartej z powiatem.

2. Umowa zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie miejsca i czasu udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 2) określenie wynagrodzenia za udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 3) określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 4) wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów *prawnych* umożliwiający udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 5) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów *prawnych* umożliwiającego udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 6) zasady zapewniania przez adwokata lub radcę *prawnego* zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 7) zasady jej rozwiązania.

Art. 7. [Karta *nieodpłatnej pomocy prawnej*]

1. Adwokat lub radca *prawny* dokumentuje w karcie *nieodpłatnej pomocy prawnej* każdy przypadek udzielenia *nieodpłatnej pomocy prawnej* przez podanie informacji dotyczących czasu trwania i formy oraz dziedziny prawa, której dotyczyła ta *pomoc*.

2. Kartę *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 oraz ust. 3 i 4, adwokat lub radca *prawny* przekazuje staroście do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego w sposób uniemożliwiający powiązanie karty *nieodpłatnej pomocy prawnej* z oświadczeniem osoby uprawnionej.

Art. 8. [Udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej* jako zadanie zlecone; punkty *nieodpłatnej pomocy prawnej*]

1. Zadanie polegające na udzielaniu *nieodpłatnej pomocy prawnej* jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat w porozumieniu z gminami albo samodzielnie.

2. Na każdy powiat przypada liczba punktów *nieodpłatnej pomocy prawnej* odpowiadająca mnożnikowi, o którym mowa w art. 20 ust. 4. Punkt *nieodpłatnej pomocy prawnej* może być usytuowany w jednym albo większej liczbie gminnych lub powiatowych lokali, w ramach posiadanych zasobów.

3. *Nieodpłatna pomoc prawna* jest udzielana w punkcie *nieodpłatnej pomocy prawnej* w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie.

Art. 9. [Porozumienia z gminami]

1. Powiat, realizując zadanie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) gminne lub powiatowe lokale, w których będą usytuowane punkty *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 2) harmonogram wskazujący dni i godziny, w których będzie udzielana *nieodpłatna pomoc prawna*;
- 3) zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych adwokatom i radcom *prawnym* udzielającym *nieodpłatnej pomocy prawnej*.

2. W przypadku samodzielnej realizacji zadania, o którym mowa w art. 8 ust. 1, starosta określa w szczególności:

- 1) powiatowe lokale, w których będą usytuowane punkty *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 2) harmonogram wskazujący dni i godziny, w których będzie udzielana *nieodpłatna pomoc prawna*.

3. Starosta udostępnia informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2, w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 10. [Porozumienia z okręgowymi radami adwokackimi i radami okręgowych izb radców *prawnych*]

1. Powiat corocznie zawiera z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców *prawnych* właściwymi dla siedziby władz powiatu porozumienia w sprawie udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej* na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) liczbę adwokatów i radców *prawnych*, którzy będą udzielać *nieodpłatnej pomocy prawnej* na obszarze powiatu, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców *prawnych* w wykonywaniu tego zadania;
- 2) zobowiązanie okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców *prawnych* do imiennego wskazywania odpowiednio adwokatów lub radców *prawnych* oraz ich zastępców, którymi są adwokaci lub radcowie *prawni*, wyznaczonych do udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej* w ramach harmonogramu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2;
- 3) zasady wynagradzania adwokatów i radców *prawnych* udzielających *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 4) zasady wykorzystania urządzeń technicznych w punkcie *nieodpłatnej pomocy prawnej*.

2. W przypadku niezawarcia porozumienia do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby to porozumienie, starosta przekazuje dziekanom informacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 i 2 albo ust. 2. Na podstawie tych informacji dziekan okręgowej rady adwokackiej lub dziekan rady okręgowej izby radców *prawnych* wskazuje odpowiednio adwokatów lub radców *prawnych*, wyznaczonych do udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej*.

3. O każdym zawartym porozumieniu albo wskazaniu adwokatów lub radców *prawnych*, wyznaczonych do udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej* w trybie, o którym mowa w ust. 2, powiat niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę.

Art. 11. [Powierzenie organizacji pozarządowej prowadzenia punktów *nieodpłatnej pomocy prawnej*]

1. Powiat powierza prowadzenie połowy punktów *nieodpłatnej pomocy prawnej* organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego, zwanej dalej "organizacją pozarządową". Jeżeli na powiat przypada nie więcej niż trzy punkty *nieodpłatnej pomocy prawnej*, organizacji pozarządowej powierza się prowadzenie jednego punktu *nieodpłatnej pomocy prawnej*. W pozostałych przypadkach, jeżeli iloraz liczby punktów *nieodpłatnej pomocy prawnej* i liczby dwa stanowi liczbę niecałkowitą, zaokrągla się ją w górę do liczby całkowitej.

2. Organizację pozarządową wyłania się corocznie w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z ~~2014~~2016 r. poz. ~~1118~~1817 i 1948 oraz z ~~późn~~2017 r. ~~zmpoz.~~ 60 i 573).

3. *Nieodpłatnej pomocy prawnej* w punktach *nieodpłatnej pomocy prawnej* powierzonych do prowadzenia organizacji pozarządowej może udzielać także:

- 1) doradca podatkowy - w zakresie prawa podatkowego, z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- 2) osoba, która:
  - a) ukończyła wyższe studia prawnicze i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) posiada co najmniej trzyletnie doświadczenie w wykonywaniu wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem *pomocy prawnej*,
  - c) korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności *prawnych*,
  - d) nie była karana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, osoba uprawniona, przed uzyskaniem *nieodpłatnej pomocy prawnej* składa pisemne oświadczenie, że jest świadoma uzyskania *nieodpłatnej pomocy prawnej* od osoby niebędącej adwokatem, radcą *prawnym* albo doradcą podatkowym.

5. Do oświadczenia, o którym mowa w ust. 4, przepisy art. 4 ust. 6-8 oraz art. 7 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

6. O powierzenie prowadzenia punktu *nieodpłatnej pomocy prawnej* może ubiegać się organizacja pozarządowa w zakresie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada co najmniej dwuletnie doświadczenie w wykonywaniu zadań wiążących się z udzielaniem porad *prawnych* lub informacji *prawnych*;
- 2) przedstawi zawarte umowy lub promesy ich zawarcia z adwokatem, radcą *prawnym*, doradcą podatkowym lub osobą, o której mowa w ust. 3 pkt 2;
- 3) daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności przez złożenie pisemnego zobowiązania:
  - a) zapewnienia poufności w związku z udzielaniem *nieodpłatnej pomocy prawnej* i jej

dokumentowaniem,

b) zapewnienia profesjonalnego i rzetelnego udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej*, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów.

7. Organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej* na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3-6.

8. Starosta kontroluje wykonywanie umowy przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

9. W przypadku niezawarcia umów, o których mowa w ust. 6 pkt 2, starosta nie zawiera umowy z organizacją pozarządową albo rozwiązuje ją za dwutygodniowym wypowiedzeniem. W razie niespełnienia innych warunków, o których mowa w ust. 6, starosta może rozwiązać umowę za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

10. Organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej* na zasadach określonych w art. 5 ust. 2, art. 7 oraz art. 8 ust. 2 i 3.

11. O powierzenie prowadzenia punktu *nieodpłatnej pomocy prawnej* nie może ubiegać się organizacja pozarządowa, która w okresie dwóch lat poprzedzających przystąpienie do otwartego konkursu ofert nie rozliczyła się z dotacji przyznanej na wykonanie zadania publicznego lub wykorzystywała dotację niezgodnie z celem jej przyznania, jak również organizacja pozarządowa, z którą starosta rozwiązał umowę. Termin dwóch lat biegnie odpowiednio od dnia rozliczenia się z dotacji i zwrotu nienależnych środków wraz z odsetkami albo rozwiązania umowy.

12. W przypadku gdy:

1) do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby powierzenie prowadzenia punktu *nieodpłatnej pomocy prawnej* nie zostanie wyłoniona organizacja pozarządowa do jego prowadzenia,

2) starosta nie zawarł umowy z organizacją pozarządową albo rozwiąże umowę za wypowiedzeniem

- stosuje się art. 10 ust. 2.

13. Wzór oświadczenia, o którym mowa w ust. 4, określa załącznik nr 4 do ustawy.

Art. 12. [Przekazywanie informacji ministrowi]

Starosta przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości oraz właściwemu wojewodzie, nie później niż do końca pierwszego kwartału roku następnego, zbiorczą informację o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu *nieodpłatnej pomocy prawnej* na obszarze powiatu.

Art. 13. [Delegacja ustawowa]

Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

1) sposób udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej*, w tym wymogi dotyczące lokalu, w którym będzie usytuowany punkt *nieodpłatnej pomocy prawnej*,

2) wzór karty *nieodpłatnej pomocy prawnej*,

3) zakres informacji, o której mowa w art. 12

- uwzględniając konieczność zapewnienia łatwego dostępu osób uprawnionych, w tym osób niepełnosprawnych, do punktów *nieodpłatnej pomocy prawnej*, zachowania poufności przy

udzielaniu *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz konieczność zapewnienia kompletności informacji o wykonaniu zadania.

Rozdział 3 **Edukacja *prawna***

Art. 14. [Zwiększanie świadomości *prawnej* społeczeństwa]

Organy administracji publicznej, realizując pozostające w ich właściwości zadania z zakresu edukacji *prawnej*, podejmują działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości *prawnej* społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o:

- 1) możliwościach dostępu do *nieodpłatnej pomocy prawnej*;
- 2) prawach i obowiązkach obywatelskich;
- 3) działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony *prawnej*;
- 4) mediacji oraz sposobach pozasądowego rozwiązywania sporów;
- 5) możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz w procesie stanowienia prawa.

Art. 15. [Zlecenie zadań publicznych w zakresie edukacji *prawnej*]

1. Zadania z zakresu edukacji *prawnej* mogą być realizowane również przez podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także uczelnie prowadzące studia wyższe na kierunku prawo oraz samorządy zawodowe adwokatów, radców *prawnych*, notariuszy, komorników sądowych oraz doradców podatkowych.
2. Do zlecenia zadań publicznych w zakresie edukacji *prawnej* stosuje się przepisy art. 13-19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Rozdział 4

Ocena wykonywania zadań z zakresu *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz edukacji *prawnej*

Art. 16. [Dokonywanie oceny przez ministra]

1. Minister Sprawiedliwości dokonuje oceny wykonywania zadań z zakresu *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz edukacji *prawnej* za dany rok w terminie do dnia 30 czerwca roku następnego.
2. O wynikach dokonanej oceny Minister Sprawiedliwości informuje Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Art. 17. [Rada *Nieodpłatnej Pomocy Prawnej* oraz Edukacji *Prawnej*]

1. Minister Sprawiedliwości może powołać Radę *Nieodpłatnej Pomocy Prawnej* oraz Edukacji *Prawnej*, zwaną dalej "Radą".
2. Rada jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra Sprawiedliwości.
3. Do zakresu działania Rady należy:
  - 1) analiza wykonywania zadań z zakresu *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz edukacji *prawnej*;
  - 2) zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz edukacji *prawnej*;
  - 3) opiniowanie projektów aktów *prawnych* w zakresie *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz

edukacji *prawnej*;

4) wyrażanie opinii w innych sprawach z zakresu *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz edukacji *prawnej*.

Art. 18. [Powołanie i odwołanie członków Rady]

1. Rada składa się z 13 członków. W skład Rady wchodzi:

- 1) dwaj przedstawiciele wybrani spośród kandydatów wskazanych przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 2) dwaj przedstawiciele wybrani spośród kandydatów wskazanych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz dostępu obywateli do *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz edukacji *prawnej*;
- 3) po jednym przedstawicielu wskazanym przez Naczelną Radę Adwokacką i Krajową Radę Radców *Prawnych*;
- 4) po jednym przedstawicielu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, ministra właściwego do spraw administracji publicznej i ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 5) czterech przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości.

2. Minister Sprawiedliwości powołuje i odwołuje członków Rady oraz wskazuje jej przewodniczącego.

3. Za udział w pracach Rady wynagrodzenie nie przysługuje. Na wniosek członków Rady, zamieszkałych poza miejscem obrad Rady, przyznaje się zwrot kosztów podróży i zakwaterowania na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 775 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z ~~2014~~2016 r. poz. ~~1502~~1666, 2138 i 2255 oraz z ~~późn~~2017 r. ~~zmpoz.~~60 i 962).

4. Obsługę organizacyjno-techniczną Rady zapewnia Ministerstwo Sprawiedliwości.

5. Tryb pracy Rady określa regulamin, przyjęty w drodze uchwały zatwierdzanej przez Ministra Sprawiedliwości.

Rozdział 5

Finansowanie *nieodpłatnej pomocy prawnej*

Art. 19. [Udzielanie powiatom dotacji celowej]

1. Zadanie polegające na udzielaniu *nieodpłatnej pomocy prawnej* jest finansowane z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji wojewodów przez udzielanie dotacji celowej powiatom.

2. Wysokość dotacji, o której mowa w ust. 1, jest ustalana corocznie przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu w trybie i terminach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 138 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z ~~2013~~2016 r. poz. ~~885~~1870, z późn. zm.) dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

Art. 20. [Przeznaczenie i wysokość dotacji celowej]

1. Dotacja na finansowanie zadania polegającego na udzielaniu *nieodpłatnej pomocy prawnej* jest przeznaczana w 97% na wynagrodzenia z tytułu umów, o których mowa w art. 6, natomiast w przypadku, o którym mowa w art. 11 ust. 1 - na rzecz wyłonionej organizacji

pozarządowej, a w 3% - na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania.

2. Podstawę ustalenia wysokości dotacji stanowi kwota bazowa.

3. Kwota dotacji stanowi dwunastokrotność iloczynu kwoty bazowej i mnożnika.

4. Mnożnik oblicza się w ten sposób, że liczbę mieszkańców powiatu, przyjętą według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, dzieli się przez 25 000, z tym że nie może on być mniejszy niż 2 i większy niż 35. Mnożnik wyrażony liczbą niecałkowitą zaokrąglą się do liczby całkowitej w górę, jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest równa lub wyższa niż 5, albo w dół - jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest niższa niż 5.

5. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu corocznie określa, w drodze rozporządzenia, wysokość kwoty bazowej, mając na względzie limity wydatków, o których mowa w art. 28, oraz potrzebę zapewnienia właściwej organizacji systemu *nieodpłatnej pomocy prawnej*.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 21.

W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615, 1064 i 1224) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

~~1) w art. 3 w ust. 1 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:~~

~~"5a) współdziałanie z jednostkami samorządu terytorialnego w zapewnianiu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255);"~~

~~2) w art. 58 w pkt 12 w lit. k średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. l i m w brzmieniu:~~

~~"l) zasad wyznaczania adwokatów do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej i dokumentowania udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej,~~

~~m) dopełnienia obowiązku zawodowego adwokatów w zakresie doskonalenia zawodowego i uprawnień organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku przez adwokatów;"~~

Art. 22.

W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 507, 1064 i 1224) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

~~1) w art. 41 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:~~

~~"5a) współdziałanie z jednostkami samorządu terytorialnego w zapewnianiu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255);"~~

~~2) w art. 60 w pkt 8 w lit. f średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. g i h w brzmieniu:~~

"g) dotyczących zasad wyznaczania radców prawnych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej i dokumentowania udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej,

h) dotyczących dopełnienia obowiązku zawodowego radców prawnych w zakresie doskonalenia zawodowego i uprawnień organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku przez radców prawnych;"

Art. 23.

W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 812) w art. 24 w ust. 1 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu: (zmiany pominięte).

~~"5) nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255)."~~

Art. 24.

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, 1138 i 1146) w art. 4 w ust. 1 po pkt 1a dodaje się pkt 1b w brzmieniu: (zmiany pominięte).

~~"1b) udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa;"~~

Rozdział 7

Przepisy dostosowujące i przepis końcowy

Art. 25. [Podmioty odpowiedzialne za zorganizowanie *nieodpłatnej pomocy prawnej*]

Zorganizowanie *nieodpłatnej pomocy prawnej* należy do zakresu działania Ministra Sprawiedliwości oraz do innych organów administracji publicznej zgodnie z ich właściwością.

Art. 26. [Termin zawarcia porozumień i umów określonych w ustawie]

1. Porozumienia, o których mowa w art. 9, są zawierane do dnia 15 października 2015 r.
2. Porozumienia, o których mowa w art. 10, są zawierane do dnia 31 października 2015 r.
3. Okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców *prawnych* wskaże staroście odpowiednio adwokatów lub radców *prawnych* wyznaczonych do udzielania *nieodpłatnej pomocy prawnej* do dnia 15 listopada 2015 r.
4. Wybór organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 11 ust. 1, nastąpi do dnia 15 grudnia 2015 r.
5. Umowy, o których mowa w art. 6, są zawierane do dnia 31 grudnia 2015 r.

Art. 27. [Kwota bazowa w 2016 r.]

Wysokość kwoty bazowej w 2016 r. wynosi 5150 zł.

Art. 28. [Maksymalny limit wydatków budżetu państwa]

W latach 2016-2025 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będący skutkiem finansowym wejścia w życie niniejszej ustawy wynosi 1 047 706 318 zł, z tym że w poszczególnych latach wyniesie odpowiednio:

- 1) w 2016 r. - 94 183 200 zł;
- 2) w 2017 r. - 96 161 047 zł;
- 3) w 2018 r. - 98 565 074 zł;
- 4) w 2019 r. - 100 930 635 zł;
- 5) w 2020 r. - 103 352 971 zł;
- 6) w 2021 r. - 105 833 441 zł;
- 7) w 2022 r. - 108 373 444 zł;
- 8) w 2023 r. - 110 866 034 zł;
- 9) w 2024 r. - 113 415 953 zł;
- 10) w 2025 r. - 116 024 519 zł.

Art. 29. [Wejście w życie ustawy]

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r., z wyjątkiem art. 6, art. 8-11, art. 17, art. 18 i art. 20-28, które wchodzi w życie z dniem 31 sierpnia 2015 r.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1 ~~WZÓR~~

~~Oświadczenie osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255) Ja, niżej podpisany (-na), (imię, nazwisko, adres)~~

~~....., PESEL¹⁾~~

~~....., oświadczam, że jestem uprawniony (-na) do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej z uwagi na wystąpienie: 2) klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej, awarii technicznej w wyniku której: 3) znalazłem (-łam) się w sytuacji zagrożenia, poniosłem (-łam) straty. Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy (-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego~~

~~oświadczenia.....(data i podpis osoby~~

~~uprawnionej).....1) W przypadku braku numeru PESEL = numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość. 2) Zaznaczyć właściwe. 3) Zaznaczyć właściwe.~~

WZÓR

Oświadczenie osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r.

o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej

(Dz. U. z 2017 r. poz. 1230)

Ja, niżej podpisany(-na), (imię, nazwisko, adres)

..... ,

PESEL¹⁾ ....., oświadczam, że jestem uprawniony(-na) do uzyskania *nieodpłatnej pomocy prawnej z uwagi na wystąpienie:*²⁾

klęski żywiołowej,

katastrofy naturalnej,

awarii technicznej

w wyniku której:³⁾

znalazłem(-łam) się w sytuacji zagrożenia,

poniosłem(-łam) straty.

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy(-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

(data i podpis osoby uprawnionej)

¹⁾W przypadku braku numeru PESEL – numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.

²⁾Zaznaczyć właściwe.

³⁾Zaznaczyć właściwe.

ZAŁĄCZNIK Nr 2 **WZÓR**

~~Oświadczenie osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255) Ja, niżej podpisany (-na), (imię, nazwisko, adres zamieszkania)~~

~~....., PESEL¹⁾ .....,~~

~~oświadczam, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie niniejszego oświadczenia nie wydano wobec mnie decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia z pomocy społecznej. Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy (-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia..... (data i podpis osoby uprawnionej).....¹⁾ W przypadku braku numeru PESEL – numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.~~

WZÓR

Oświadczenie osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r.

o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej

(Dz. U. z 2017 r. poz. 2030)

Ja, niżej podpisany (-na), (imię, nazwisko, adres zamieszkania)

....., ,

PESEL¹⁾ ....., oświadczam, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie niniejszego

oświadczenia nie wydano wobec mnie decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia z pomocy społecznej.

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy(-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

(data i podpis osoby uprawnionej)

¹⁾W przypadku braku numeru PESEL – numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.

ZAŁĄCZNIK Nr 3 **WZÓR**

Oświadczenie osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255 oraz z 2016 r. poz. 1860)

Ja, niżej podpisany(-na), (imię, nazwisko, adres)

.....

WZÓR

....., PESEL1)

....., oświadczam, że z uwagi na2):

Oświadczenie osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r.

o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2030)

Ja, niżej podpisany(-na), (imię, nazwisko, adres)

..... ,

PESEL¹⁾ ....., oświadczam, że z uwagi na:²⁾

świadczenie z *pomocy* społecznej przyznane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy* społecznej

w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie *nieodpłatnej pomocy prawnej* i niewydanie

wobec mnie w tym okresie decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia,

posiadanie ważnej Karty Dużej Rodziny, o której mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej

Rodziny,

posiadanie zaświadczenia, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych

osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,

posiadanie ważnej legitymacji weterana albo legitymacji weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie

z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa,

nieukończenie 26. roku życia,

ukończenie 65. roku życia

ciężę

jestem uprawniony(-na) do uzyskania *nieodpłatnej pomocy prawnej*, jednakże z uwagi na sytuację kryzysową lub

zdarzenie losowe nie jestem w stanie przedstawić dokumentów, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1–5 i 7 ustawy

z dnia 5 sierpnia 2015 r. o *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz edukacji prawnej.

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy(-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

(data i podpis osoby uprawnionej)

¹⁾W przypadku braku numeru PESEL – numer paszportu albo innego dokumentu

stwierdzającego tożsamość.

²⁾Zaznaczyć właściwe.

---

⁸⁾Załącznik w brzmieniu ustalonym przez art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. poz. 1860), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

~~świadczenie z pomocy społecznej przyznane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej i niewydanie wobec mnie w tym okresie decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia,~~

~~posiadanie ważnej Karty Dużej Rodziny, o której mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,~~

~~posiadanie zaświadczenia, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,~~

~~posiadanie ważnej legitymacji weterana albo legitymacji weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa,~~

~~nieukończenie 26. roku życia,~~

~~ukończenie 65. roku życia,~~

~~ciążę~~

~~jestem uprawniony(-na) do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, jednakże z uwagi na sytuację kryzysową lub zdarzenie losowe nie jestem w stanie przedstawić dokumentów, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1-5 i 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.~~

~~Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy(-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia:~~

~~.....~~

~~(data i podpis osoby uprawnionej)~~

---

¹⁾~~W przypadku braku numeru PESEL - numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość:~~

²⁾~~Zaznaczyć właściwe:~~

ZAŁĄCZNIK Nr 4 WZÓR

~~Świadczenie osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255) Ja, niżej podpisany (-na), (imię, nazwisko, adres)~~

~~....., PESEL1)~~

~~....., przyjmuję do wiadomości, że nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest przez osobę, która: 1) ukończyła wyższe studia prawnicze i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej, 2) posiada co najmniej trzyletnie doświadczenie w wykonywaniu wymagających wiedzy prawniczej~~

czynności bez-pośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej,³⁾ korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych,⁴⁾ nie była karana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe a nie przez adwokata, radcę prawnego albo doradcę podatkowego. Oświadczam, że zostałem (-łam) poinformowany (-na), że jakakolwiek odpowiedzialność odszkodowawcza osoby udzielającej mi nieodpłatnej pomocy prawnej jest wyłączona, z wyjątkiem przypadku wyrządzenia szkody z winy umyślnej. Przyjmuję do wiadomości, że osoba udzielająca mi nieodpłatnej pomocy prawnej nie jest obowiązana do zachowania tajemnicy, w rozumieniu art. 180 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.). Oświadczam, że zostałem poinformowany (-na), że złożenie powyższego oświadczenia jest dobrowolne. Zapoznałem (-łam) się z treścią powyższego oświadczenia i wyrażam zgodę na udzielenie mi nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z powyższymi warunkami.....(data i podpis osoby uprawnionej) _____ 1) W przypadku braku numeru PESEL – numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.

WZÓR

Oświadczenie osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r.

o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej

(Dz. U. z 2017 r. poz. 2030)

Ja, niżej podpisany (-na), (imię, nazwisko, adres) ....., PESEL¹⁾ ....., przyjmuję do wiadomości, że *nieodpłatna pomoc prawna* udzielana jest

przez osobę, która:

1) ukończyła wyższe studia prawnicze i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej,

2) posiada co najmniej trzyletnie doświadczenie w wykonywaniu wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem *pomocy prawnej*,

3) korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności *prawnych*,

4) nie była karana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe a nie przez adwokata, radcę *prawnego* albo doradcę podatkowego.

Oświadczam, że zostałem (-łam) poinformowany (-na), że jakakolwiek odpowiedzialność odszkodowawcza osoby udzielającej mi *nieodpłatnej pomocy prawnej* jest wyłączona, z wyjątkiem przypadku wyrządzenia szkody z winy umyślnej.

Przyjmuję do wiadomości, że osoba udzielająca mi *nieodpłatnej pomocy prawnej* nie jest obowiązana do zachowania

tajemnicy, w rozumieniu art. 180 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks

postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r.
poz. 1749, z późn. zm.).

Oświadczam, że zostałem poinformowany(-na), że złożenie powyższego oświadczenia jest dobrowolne.

Zapoznałem(-łam) się z treścią powyższego oświadczenia i wyrażam zgodę na udzielenie mi *nieodpłatnej pomocy prawnej* zgodnie z powyższymi warunkami.

.....

(data i podpis osoby uprawnionej)

---

¹⁾W przypadku braku numeru PESEL – numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.